

stappers

GUIDO EEKHAUT

stappers

DE GEUR VAN

Woestijnen

Uitgeverij
VRJ
DAG

© 2015 – Guido Eekhaut & Uitgeverij Vrijdag
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen
www.uitgeverijvrijdag.be

Boekontwerp: Toni Mulder, Mulder van Meurs

NUR 334

ISBN 978 94 6001 350 8

D/2014/11.676/251

e-boek ISBN 978 94 6001 351 5

Niets uit deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wat voorafging in Deel I...

Wanneer aspirant-politieman **Jason Banbeck** in een Leuvens ziekenhuis een onbekend en comateus meisje bewaakt, raakt hij betrokken in een avontuur dat hij zelfs in zijn wildste dromen niet verwachtte. Ze ontwaakt plots en meteen proberen twee mannen haar te ontvoeren. De beide jongelui vluchten weg en ineens bevinden ze zich in de Franse stad Tours in 1944, waar de Duitse bezetter nog de minste van hun problemen is. Want het meisje, **Theodora Kerhonen**, heeft gevaarlijke vijanden.

Elders, in de eeuwige stad Orsenna, zijn de Families en het Directoraat in een strijd gewikkeld om de heerschappij. Sommige leden van de Families, zoals de Kerhonen, zijn Stappers: ze zijn in staat te reizen tussen universa en in de tijd, maar alleen wanneer ze in bezit zijn van een surtalogi, een artificiële versterker van hun aangeboren gaven. Op die manier ligt het hele multiversum voor hen open, maar het Directoraat zorgt er voor dat er zo goed als geen surtalogi ter beschikking van de Stappers staan. In het bijzonder **dokter Annabella Lalanke**, de gevreesde en wrede Meesteres van de Machines (de collectieve Artificiële Intelligentie van Orsenna), waakt hierover.

Tegelijk onderzoekt, buiten de stad en diep in de woestijn, een wetenschappelijke expeditie onder leiding van **professor Urquart** en expeditieleider **Ke Walder** een artefact dat diep onder de grond verborgen ligt. Niemand begrijpt waar het vandaan komt of waarvoor het dient. Het is tienduizenden jaren oud en misschien afkomstig van een andere beschaving.

Orsenna is echter een stad aan het einde van de tijd. Haar universum (dat de naam Nifel draagt en in tegenstelling tot de rest van het multiversum uniek is) is oud, de zon wordt steeds roder. Hoelang kan de stad nog overleven? Kan een kleine elite, die in staat is van het ene naar het andere universum te Stappen, Orsenna redden? Is een revolutie nodig om de stad en de hele mensheid te behoeden voor de ondergang? Of zijn mensen slechts de speelbal van waanzinnige krachten die hun begrip ver te boven gaan?

Theodora, dochter van een vooraanstaande Familie, wil alles over het artefact weten, maar komt terecht in een complot dat heel wat verder reikt dan de strijd om de stad. Ze ontdekt dat haar vader, **Donar Kerhonen**, het artefact wil gebruiken als een wapen, om zijn heerschappij over Orsenna te vestigen. Hij behoort tot de Families, de vooraanstaande economische spelers in de stad, maar de politieke en militaire macht ligt in handen van het Directoraat, waar **Fuscale Calantus** de leiding heeft. Vanwege die kennis wil haar vader haar gevangen zetten, maar ze vlucht, met een surtalogi (haar gegeven door Urquart). Ze wordt achterna gezeten door **Jeremiah Cornelius**, een inventieve en hardnekkige agent van haar vader.

In Tours ontmoeten Jason en Theodora majoor **Pyatnitski**, een lid van de Franse weerstand, die echter oorspronkelijk een burger van Orsenna is, verbannen naar dit universum. Ondertussen, in Orsenna, spannen **Pulk Calantus**, dochter van Fuscale, en **Impi Kerhonen**, de andere dochter van Donar, samen om de oudere garde van zowel Families als Directoraat opzij te zetten en zelf de macht te grijpen.

Theodora en Jason raken ondertussen in Tours verwickeld in verdere avonturen, en moeten uiteindelijk naar Parijs vluchten, waar ze hopen uit het zicht van Cornelius te kunnen blijven.

I. Parijs, 1944

Elke avond, terwijl de zon door de huizen aan de overkant van de straat opengesneden werd, wilde Jason Theodora vragen wanneer ze weer uit Parijs vertrokken, maar ze waren beiden te moe om daar een diepgaande discussie over te beginnen. Hij probeerde niettemin een paar keer het onderwerp aan te snijden. Ze had telkens het hoofd geschud. ‘Het is niet het juiste moment,’ had ze gezegd. Die avond spraken ze er niet meer over. Maar hij gaf niet op.

Parijs. Niet dat hij al veel van de stad had gezien. Beiden werkten ze zeven dagen op zeven, meer dan tien uren per dag, niet altijd op dezelfde uren. Ze woonden in een kamertje, vier hoog in een huurkazerne aan de westkant van de stad, waar de beschaving noch de Duitse bezetters waren doorgedrongen. Voor dat laatste was hij dankbaar. Hij had genoeg Duitsers gezien. Maar wat meer beschaving en vooral een beter sanitair had wel gemogen. Dit stond ver af van wat hij in zijn eigen tijd gewend was, vooral die verdomde hurktoiletten.

Maar goed, dit was Parijs, dit was het voorjaar van 1944 en de meeste bewoners van de stad ondergingen fier en koppig de armoede. Behalve dan diegenen die van de zwarte markt profiteerden, die samenwerkten met de bezetter, die een officiële functie hadden. Zij leefden royaal en met de illusie dat het duizendjarige rijk lang genoeg zou duren.

Hij en Theodora behoorden echter niet tot een van die bevoorrechte groepen. Ze behoorden tot een naamloze en onzichtbare onderklasse, niet in het minst omdat ze geen officiële papieren hadden. Dus vonden ze werk in de onderbuik van de stad. Hij had het niet slecht getroffen, vond hij zelf. Een bejaarde boekhandelaar,

eigenaar van een stoffig en weinig brandveilig pand vol oude en in de ogen van Jason onverkoopbare rommel, had hem in dienst genomen om de correspondentie bij te houden, om te cijferen, pakjes naar de post te brengen, de boeken te verslepen wanneer dat noodzakelijk werd, koffie te zetten (of wat er voor koffie doorging), de zes katten eten te geven – enfin, een verzameling klusjes die de oude man zelf niet meer wilde doen. Het vroeg om weinig inspanning en even weinig verbeelding.

Theodora was slechter bedeed. Zij werkte in de keuken van een middenklasse restaurant, waar voornoemde zwarte handelaars en collaborateurs kwamen eten en waar ze met echt geld betaalden. Duits geld dus, geen voedselbonnen. De keuken was smerig, heet, druk, gevaarlijk zelfs. Het was haar onbegrijpelijk dat eetbaar voedsel van daaruit de tafels in het restaurant kon bereiken en dat geen van de klanten erdoor vergiftigd werd. Misschien waren die klanten het een en ander gewend of zuiverde de zurige wijn hun ingewanden.

Na enkele dagen had Jason in de gaten dat de chaos in het boekhandeltje de eigenaar ervan niet verhinderde zaken te doen en dat het ontbreken van binnenwandelende klanten geen teken was van een nakend faillissement. Zelfs in deze duistere tijden onderhield de man – die Dom Bacilus heette en misschien van Italiaanse afkomst was – een uitgebreide correspondentie met liefhebbers uit heel Europa, of althans dat deel van Europa wat zich binnen de Duitse invloedssfeer bevond. Hij had vroeger, zei hij, klanten over de hele wereld gehad. Onder andere liefhebbers van erotica in de Verenigde Staten, die goed betaalden voor wat in hun land illegaal was.

Gedwongen echter door deze onfortuinlijke tijden beperkte zijn handel zich nu tot bezet Europa, terwijl hij zijn goed verborgen erotica alleen nog maar leverde aan in harde valuta betalende Duitse verzamelaars. Dat deel van de correspondentie handelde hij overigens zelf af. De gewone boeken – complete sets Dumas Père, de briefwisseling van Voltaire in vijftien delen, een volledige verza-

meling van de *Larousse Encyclopedie* – passeerden langs de handen van Jason, die zuchtte bij het zien van zoveel zeldzame volumes. Hij wilde die beslist meenemen naar Leuven, naar zijn eigen tijd, maar wist dat dit niet mogelijk zou zijn.

Hij had het dus niet hard te verduren met zo'n baantje, in tegenstelling tot Theodora, die elke avond bezweet en vettig de kamer binnenkwam, haar kleren ongegeneerd afstroopte en zich in de teil waste. De kleren zelf ondergingen even later beneden in het gebouw hetzelfde lot, werden te drogen gehangen, want ze moesten twee dagen later opnieuw dienen. Het was behelpen, onder penibele omstandigheden.

Maar klagen deed ze niet. Jason wist waarom. Als ze zich bij iemand moest beklagen, dan was het bij haar surtalogi, vond hij. En dat deed ze ook. Hij was de voorbije weken al een paar keer de onopgemerkte getuige geweest van een discussie tussen haar en het medaillon, een discussie die ze elke keer weer leek te verliezen.

Hij vroeg zich af waarom ze gewoon niet het ding de opdracht gaf haar te laten Stappen. Dan konden ze hier wég. Terug naar Orsenna, wat haar betrof. En hij naar zijn eigen universum, als het even kon. Wie had het eigenlijk voor het zeggen? Zij of de surtalogi?

Maar dat gesprek had hij al met haar gehad en het had niets opgeleverd. Hij begreep niets van de relatie tussen Theodora en het toestel. Wie had macht over wie? Wie besliste in laatste instantie over het Stappen? Hij wist het niet en zij wilde er niet verder over praten.

Dus werkte hij in de boekhandel, uit het zicht van Parijs en van de Duitsers. En uit het zicht van Cornelius, de man uit Orsenna, die tot elke prijs Theodora wilde terughalen. De man waarvan ze niet eens wisten of hij nog wel in dit universum was.

Dit universum.

Een universum waar alles identiek was aan zijn verleden, behalve dan dat Hitler dood was en de oorlog zich in een vreemde fase bevond en geruchten over onderhandelingen tussen Duitsland en de Geallieerden de ronde deden.

Een universum waarin Jason nog niet geboren was en misschien nooit zou bestaan.

* * *

Theodora veegde met de pols haar haren uit haar ogen. Haar vette haren, waar ze geen blijf mee wist. Soms droeg ze een stuk katoen bij wijze van bandana, maar dan bekeken de koks haar fronsend. Die bandana en haar donkere huid, het was hen net iets te exotisch. Ze duwde de borden snel onder in het vieze sop en begon ze met het versleten borsteltje te schrobben. Zo goed mogelijk. Haar chef zou haar de huid volschelden wanneer hij een halfvuil bord zag in de stapel die naar de koks ging. Alsof ze in dit water een bord hoe dan ook proper kon krijgen.

Zelf zou ze nooit in dit restaurant eten. Niet nadat ze de keukens gezien had, en de mensen die er werkten. Zij en Jason aten alleen op hun kamer. Dat had evenwel niets met hygiëne te maken, uiteraard niet, maar met het feit dat ze geen geld hadden om uit eten te gaan. Zelfs niet nu ze beiden een baantje hadden.

Slavenarbeid, die baantjes, en nauwelijks betaald. Er was geld voor de huur van het kamertje, voor de kolen in de kachel, voor water, voor wat eten en kleren. Genoeg om te overleven. Dat was wat ze hier deden. Meer hoefden ze ook niet te doen. Hun toekomst lag niet hier. Niet in dit universum.

Ze wist dat dit maar een tijdelijke oplossing was. Tot de surtalogi het weer veilig achtte om haar te laten Stappen. Tot ze die discussie achter de rug had. Een kwestie van enkele maanden, misschien. Niettemin haatte ze elk moment ervan.

Ze haatte deze keuken. De mensen die er werkten. De hele stad.

Pas tegen middernacht kon ze naar huis. Wanneer de dienst er op zat. Ze stonk een uur in de wind, besefte ze. Dat stoorde haar nog het minst. Het hield de mensen van haar vandaan.

In de keuken werkten een half dozijn jonge vrouwen, onder bevel van Alfred, een magere man die al een tijdje de vijftig gepas-

seerd leek. Hij was verantwoordelijk voor alles wat niet met de bediening of het bereiden van het eten te maken had, twee terreinen waarvan hij zorgvuldig geweerd werd. Hij viel best mee, vond ze. Hij schermde zijn vrouwen af van de rest van het personeel, zeker van de obers die soms hun handen niet konden thuishouden en zich superieur waanden aan de rest van de werknemers omdat zij in contact kwamen met de klanten. Ze beschouwden de keukenmeisjes – meestal van noordafrikaanse herkomst – als uitschot, maar in geval van nood wilden ze er wel eentje pakken, op de binnenkoer, tegen de muur. Alfred hield hen loensend in de gaten. Om de een of andere reden leken ze bang voor hem. Ze gingen dus voor hun genoegens elders naartoe.

Er kwamen ook regelmatig Duitsers in het restaurant. Zelfs officieren, die niet beter wisten dan zich hier, in deze groezelige wijk, te laten bedriegen. Ze kwamen meestal als gasten van Franse collaborateurs. Dan sloofden de obers zich nog meer uit, ook al spuwden ze soms in de soep vooraleer die opgediend werd. Het was hun manier om verzet te plegen, vonden ze. Ze waren er nog trots op ook, maar in de ogen van Theodora waren ze allemaal opportunistische lafaards.

Een van de meisjes – Theodora kende niet eens haar naam – stond plots naast haar, pakte enkele half afgespoelde borden en begon die min of meer droog te wrijven. ‘Er zitten twee mannen in de zaal die op zoek zijn naar een vrouw en een man,’ zei ze, zonder Theodora aan te kijken.

Theodora reageerde niet. Het meisje sprak haperend Frans, maar de boodschap was duidelijk genoeg.

‘Een van de obers denkt dat ze het over jou hebben,’ vervolgde ze. ‘Hij probeert uit te zoeken of hij daar geld aan kan verdienen.’

Theodora liet de borden voor wat ze waren. Terwijl ze haar handen droogwreef aan een rafelige vod, stapte ze de keuken door. De hoofdober protesteerde toen ze de deur naar de zaal op een kier openduwde, maar hij hield zich in omdat hij niet wilde gehoord worden door de klanten.

Het restaurant zat halfvol. Mannen en vrouwen, allemaal bezig met hun eigen zaken, met elkaar. Op twee mannen na die in een hoek zaten, die voor zich uit keken, die geen plezier leken te willen maken. Twee sombere mannen.

Politie?

Duitse agenten?

Ze trok zich snel terug.

Hadden ze een beschrijving van haar? Hadden ze op die basis de obers ondervraagd?

Politie noch Gestapo zou over haar beschrijving beschikken. Die van Jason, misschien. Van toen hij gearresteerd werd in Tours. Hoewel er geen getuigen meer in leven waren. Niemand die hem daar ondervraagd had was nog in leven. Daar had ze toen voor gezorgd.

Iemand anders had deze mannen dus van haar beschrijving voorzien.

Dat kon maar één persoon zijn.

Cornelius.

Die had waarschijnlijk op zeker moment de juiste conclusie getrokken, namelijk dat Theodora en Jason naar Parijs waren gevlucht. Precies om de redenen die ook zij in gedachten hadden: anonimiteit. En die nog niet waren Gestapt, anders had hij dat waarschijnlijk wel gemerkt, met al de technologie die hij in Orsenna ter beschikking had.

Dus deed hij het enige logische: hij liet mensen naar hen zoeken.

In een grote stad als Parijs.

Ze vermoedde dat hij hulp kreeg van Pyatnitski, de man die in Tours al voor problemen gezorgd had. En via hem van verzetslieden, aan wie waarschijnlijk was verteld dat het koppel gevaarlijke Duitse spionnen waren.

Uiteindelijk deed het er niets toe, want elk van de obers zou haar zondermeer verraden.

Ze liep weer de keuken door. Snel. Ze wist wat ze moest doen.

* * *

Ze stormde hun kamer binnen. ‘We vertrekken,’ zei ze. ‘En wel nu meteen.’

Maar ze beseftte dat ze tegen een lege kamer sprak. Jason was er niet. Verdond, waar hing hij uit? Hij werkte nooit zo laat. Die boekhandel ging dicht rond acht, of wanneer die ouwe eigenaar er zin in had, maar nooit later dan acht. En overwerken was er niet bij. Nog niet eerder gebeurd.

Waar was Jason?

Ze vond de door motten aangevreten overjas niet die hij hier gekocht had, dus hij zou nog buiten zijn. Boodschappen, op dit uur? De meeste mensen kwamen ’s avonds niet op straat, omdat er nauwelijks licht was en je moest het doen met een rode lantaarn of zo. Zij trotseerde elke nacht de gedoofde stad, uit noodzaak, al moest ze maar een paar honderd meter afleggen tussen het restaurant en de woonkazerne.

Ze tastte tussen haar borsten naar de surtalogi.

‘Ik wil zo meteen Stappen,’ zei ze. Maar eerst Jason vinden.

De surtalogi reageerde niet.

Ze trok haar bovenkleding uit, rommelde diep in de kleerkast en vond het infiltratiepak en de holster met de pistolen. Die trok ze aan, met een overjas er overheen. Goed genoeg, oordeelde ze.

Nu nog Jason.

Waar hang je verdomme uit.

Er klonken stappen op de trap. Was hij dat? Neen: twee mannen, die niet eens de moeite namen om het stil te houden. Die het niets kon schelen dat ze hen hoorde. Ze haalde de pistolen te voorschijn en controleerde hun energieniveau. Ruim voldoende. Twee mannen. Die kon ze aan. Het zou bloederig worden, en luid, maar hierna zou Jason noch zij nog naar deze flat terugkeren.

Het was echter plots stil op de trap.

Dat stond haar niet aan.

Dan hoorde ze opnieuw stappen, ook iemand die de trap belom. Een man. Alléén.

Neen, dacht ze.

Neen, niet een man alléén. Want dat kon alleen maar Jason zijn. Die recht in de armen van twee ongere figuren zou lopen, de mannen die Theodora in het restaurant had gezien en dus nu meteen al wisten wie ze was en waar ze woonde.

Ze luisterde. Het was stil nu. Dat verontrustte haar nog meer.

Met beide pistolen in de hand duwde ze de deur open en stapte het halletje in, waar een pover peertje van veertig watt hing.

Het ergste wat haar kon overkomen: Jason, door een van de mannen bij de keel vastgehouden, terwijl de andere met een revolver in haar richting wees.

Even zei geen van de partijen iets. De situatie was duidelijk. Er waren wapens bij betrokken. Zij was wat dat betrof in het voordeel, want zij had er twee. Alleen, in de smalle ruimte zou ze waarschijnlijk ook Jason raken.

‘Jou hebben we nou net nodig,’ zei de eerste man. Hij sprak Frans. Met een vreselijk accent. Alleen dat accent al maakte hem kandidaat om opgepakt te worden door de Duitsers. Dat dit nog niet was gebeurd, na vier jaren bezetting, bewees dat hij handig was in het ontwijken van de autoriteiten.

‘Laat Jason gaan en er gebeurt niets met jullie,’ zei Theodora. Twee pistolen tegelijk richten viel niet mee, maar ze kon gewoon niet missen. ‘Hebben jullie gehoord wat er in Tours is gebeurd?’

De eerste man keek naar haar wapen. Hij zei niets.

De andere man zei: ‘Laten we voortmaken, Pjotr. De majoor is onderweg.’

‘We kunnen ook gewoon hier wachten,’ zei Pjotr.

‘In Tours probeerde een handvol politiemensen mij tegen te houden,’ zei Theodora, ‘die mannen zijn nu dood.’

Ze hadden misschien gehoord wat er in Tours was gebeurd. Als ze leden van het verzet waren en vrienden van Pyatnitski, dan wisten ze van Tours.

‘Pjotr,’ drong de tweede man aan. Hij begon het op de heupen te krijgen.

Beneden klonken voetstappen. Van twee andere mannen.

Pyatnitski, raadde Theodora. En waarschijnlijk ook Cornelius. Teveel volk voor deze smalle trap. Teveel wapens ook.

‘Jason,’ zei ze.

‘Ja?’

‘Kom naast me staan.’

Jason keek haar aan. Achter hem hield de tweede man zijn hand over zijn keel.

‘En jij,’ zei Theodora tot de man, ‘laat hem nu gaan. Met dit wapen blijft er van jou niet veel meer over dan wat klodders vet.’

De man knipperde met de ogen. Het pistool van Pjotr was nog steeds op haar gericht, maar ook hij keek naar de loop van haar wapen.

‘Het is het niet waard, heren,’ zei ze, op een overredende toon.

De tweede man loste zijn greep op Jason. Die stapte vooruit, wurmde zich langs Pjotr en ging naast Theodora staan.

‘Grijp mij vast,’ zei ze.

‘Wil je nu wél Stappen?’ vroeg hij.

‘Niet dat ik veel keuze heb,’ zei ze.

Hij legde zijn armen om haar heen, zonder haar te hinderen.

De twee andere mannen stommelden vlak onder hen de trap op.

‘Om het even waar naartoe,’ zei Theodora. Ze sprak niet tot een van de aanwezigen, maar tot de surtalogi. ‘En wel nu meteen. Of zelfs jouw bestaan wordt bedreigd.’

Jason zei: ‘Als het even kan, wil ik naar

ocean van onwaarschijnlijk gladde bevroren rotsen en diepe helblauwe cascaden van gestold water, waar ze doorheen gleden alsof hun lichaam slechts uit energie bestond. Jason had het koud noch warm. Het gevoel was niet onaangenaam. Geruststellend eigenlijk. Boven hem, alleszins boven zijn hoofd, bewoog een sfeer, maar het was hem onmogelijk te schatten hoe groot die sfeer was en hoe ver van hen vandaan. Scheuren in dat gezichtsveld, die volliepen met een andere

vloeistof, dik, slijmerig maar gelukkig ook reukloos. Ze dreven, zwommen, ongelooflijk licht in lichaam en hart. Alle zorgen achter zich en geen andere zorgen aan de horizon. Ze kwamen in een zandstorm terecht, waar rossig licht doorheen scheen, misschien aan het einde der tijden wanneer zowat alle energie zal verdwenen zijn. Hoe ver in de toekomst? Hoe ver in het verleden? Hij wilde die vragen stellen aan Theodora, die naast hem dreef in een meer van zand en dan in een meer van kristallen. Maar ze glimlachte alleen maar alsof ze hem wilde zeggen dat ze deze ene keer

2. Afghanistan, 2010

Hamasa keek met de hand boven de ogen over het roodbruine landschap in de richting van het oosten, waar de rottende tanden van verre bergen flarden uit de einder scheurden. Die einder, waarachter de wereld waarschijnlijk zonder enige beperking verder liep, had de kleur van de haviksvleugel.

Hij had zonet in die richting een lange, kronkelende stofwolk gezien, wat hem vreemd leek, want er was nauwelijks wind en het was ook weer niet zo heet. Dat zag je alleen maar tijdens de heetste maanden van het jaar en nu begon het al koeler te worden, ook tijdens de dag.

De wolk was ondertussen gaan liggen en er bewoog niets meer. Hamasa keek nu naar het noorden, waar in de verte Farah lag, de provinciehoofdstad. Een *stad*. Zo dachten de mensen hier over Farah. Maar zijn eigenste oom, die blind was in één oog, bezwoer hem dat je Farah geen echte stad kon noemen, toch niet als je met eigen ogen de werkelijk grote steden van Afghanistan en de naburige landen had gezien.

Ah, Kaboel en Bagdad, dat waren echte steden. Zijn oom was daar vaak genoeg geweest, maar hij zei nooit waarom en geen mens dacht er aan het hem te vragen.

Zelfs Hamasa, zijn favoriete neefje, vroeg daar niet naar. Als je vragen stelde aan oom, persoonlijke vragen, dan keek zijn ene goede oog je dreigend aan. Dus herhaalde je je vraag niet. Je wist dat je onmogelijk kon wedijveren met een man die tegen de Russen had gevochten en daarbij een oog had verloren.

Maar voor Hamasa was Farah een echte stad, al was het maar omdat een van de forten van de Grote Alexander er nog stond, ook al was dat fort een *ruïne*. Dat woord spraken mensen met enig ont-

zag uit, een van de weinige buitenlandse woorden die ze kenden, geleerd van Fransen of Britten die hier lang voor de oorlog waren komen graven. Geschiedenis en herinnering waren levendig in Farrah, maar hier daarentegen, in het onbetekenende Kadanak, nauwelijks een dorp, herinnerden de mensen zich zelden iets van het verleden.

Er was ook niets het herinneren waard.

De brede vallei in het oosten bood meer dan genoeg dekking voor een klein leger, dat wist Hamasa, dank zij de golvende heuvels en diepe kloven en stapels enorme rotsen. Een heel eind verderop verhieven zich de hogere heuvels, die ongelijk waren als het gebit van zijn oudtante. Aan deze kant lag een plateau met Kadanak, waar Hamasa woonde. En waar hij, als Allah het wilde, gauw zou vertrekken, want Hamasa was niet van plan om in dit land te blijven, bij zijn voorouders die zich niets van zijn bestaan aantrokken, voornamelijk omdat ze al lang dood waren.

Zelfs zijn ouders bekommerden zich weinig om hem. Ze hadden daar de tijd niet voor. Ze werkten hard, want in deze streek was het leven moeilijk. Hij hoorde van de steden waar ouders wél tijd hadden voor hun kinderen, waar ze in echte huizen woonden en met een auto reden en dingen deden met machines en computers en geld.

Voorals geld. Dat fascineerde Hamasa. Hij had op school geleerd over geld – een commoditeit die weinige mensen in het dorp bezaten. Ze hadden weliswaar geld, maar dat waren de papieren vodies van de overheid die gaandeweg steeds minder waard werden. Als er smokkelaars en handelaars passeerden, hadden die écht geld bij zich: Amerikaanse dollars en die vreemde biljetten uit Europa. Daar kochten ze echte dingen mee. Maar moeder zei – in een zeldzame praatgrage bui –: ‘ze verkopen gif aan hun eigen volk en daarom is hun hart net zo dood als hun ziel.’

Toen de Russen nog in het land waren, was de handel in dat gif verboden en waren vele boeren verplicht om aardappelen en graan te verbouwen, wat zo goed als niets opbracht. Maar zelfs de Russen

konden de handel in dat andere spul niet tegenhouden. Ze waren er zelf verzot op. Maar dat was lang geleden, een tijd die Hamasa niet eens had meegemaakt.

Hij kwam overeind. Hij had zitten hurken op de top van een heuvel, waande zich avontuurlijk, iemand die wellicht gauw de woestijn zou oversteken, of in dit geval de vallei, en elders rijk worden. Ook al betekende het dat hij moest handelen in het door Allah verboden gif.

Maar dan zou hij alleszins Amerikaanse dollars hebben en die biljetten uit Europa.

Nu wandelde hij een stukje zuidwaarts langs de heuvelkam, omdat hij toch nog steeds nieuwsgierig was naar de stofwolk. Zijn blik bewoog zich noordwaarts. Daar bewogen verschillende voertuigen die nu over het hardere deel van de vallei reden, zodat ze geen stof meer opwierpen.

Voertuigen.

Dat kon alleen maar betekenen: soldaten.

Waarom waren ze hier in de buurt? Voor zover hij hoorde, was er oorlog in het noorden en in het westen van het land en over de grens in Irak. Soldaten kwamen hier zelden. Twee manen geleden een patrouille van een handvol voertuigen met de kleur van rots en aarde, soldaten in uitpuilende kleren, wapens en met zonnebrillen zoals alleen de smokkelaars die droegen.

Dit was méér dan een patrouille. Méér dan een handvol voertuigen.

Hamasa hurkte weer neer. Hij zou nog even wachten vooraleer hij naar het dorp terugkeerde.

Hij had een vreemd knagend gevoel in zijn buik.

* * *

Majoor Gordon Campbell zat in de geschutstoren van de Warrior pantserwagen. Hij droeg zijn helm en een zonnebril. Zijn hele bovenlichaam stak boven de rand van de geschutstoren uit, met alleen